

SLOVENSKA ZEMLJA

Glasilo slovenskega kmečko-delavskega ljudstva

Leto II.

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trnovski pristan 14/1. — Tisk J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren: L. Mikuš. — Kdor želi, da mu neobjavljen rokopis vrne, naj priloži znamke za poštino. — Naročnina mesečno Din 3.—, četrtletno Din 9.—, celoletno Din 36.—. — Za Ameriko Dolar 1'50 na leto. — Čekovni račun št. 16782. — Plača se lahko tudi v nerabljenih poštinih znamkah. — Oglasi po dogovoru. — Za konsorcij: Izdajatelj in urednik Pavel Kreutzer v Ljubljani, Trnovski pristan 14.

Štev. 11.

Kam vodi Slovence politična pot?

Politično zagrinjalo se odpira, da vidimo jasno obrise. Po generalu Živkoviču, ki začenja 6. januar 1929. leta preko prvih državnih volitev z dne 8. novembra 1931. leta nastopajo od 4. aprila 1932. do 24. junija 1935. leta vlade desnice pod raznimi imeni: Marinković, Srskić, Uzunović, Jevtić. Nosilca te politike sta v Sloveniji gospoda dr. Kamer in Pucelj s priveskom, oziroma „Jugoslovanska nacionalna stranka“. Ne smejo nas variti medsebojni spori za oblast. Bistvo ostaja neizpremenjeno: ta politika ne pozna niti svobode za človeka-državljan niti svobode za hrvatski in slovenski narod niti svobode za kmečko-delavsko ljudstvo. Kaj pa je?

Ta politika je meščanska, kjer odločajo bančni in industrijski mogotci, ki ne izvedejo nikdar nobene temeljitše družbene preobnove; saj bi pljuvali v lastno skledo. Besedni programi so zaradi okraska; dejanski program je: dobiček. Povsod je tako in tudi pri nas ni nič drugače; razloček je samo v tem, da odpade glavni del na Belgrad, drobiž pobere ta Zagreb in Ljubljana, kolikor sta somišljenika te politike.

Tudi narodno-politično živi ta politika od tega, kar ji dovoljuje Belgrad, ki je njen duševni oče. Od početka so prečanski politiki, med njimi tudi Slovenci, somišljeniki takratne „Jugoslovanske demokratske stranke“, pozabili na navodila, ki so bila od „Narodnega sveta“ v Zagrebu določena za združenje s predvojno Srbijo. Preračunano so hiteli z združenjem in pozneje z navadnim preglasovanjem v prvi naši ustavi uveljavili pretirani centralizem. Doba absolutizma in fašističnega parlamentarizma je pomnožila ta centralizem do viška v

zakonodaji, upravi, sodstvu, šolstvu, a to jezikovno in stvarno. Namen je bil jasen: čim bolj zabrisati dejanske razlikosti in izvesti, kolikor se da hitro, enotnost ali unitarizem. Kakor so žrtvovali delovno ljudstvo gospodarskemu prenasčenju vrhnjih plasti, tako in prav radi tega so politično postavili svojo državo za krotilko in varuhinjo nezadovoljnim Slovincem in Hrvatom, čeprav bi moralo biti narobe: iz svobodne volje bi morala rasti sporazumno skupna država, ki bi bila vršilka enakopravne volje vseh treh jugoslovanskih narodov. V tem bi bilo njeno poslanstvo, njena moč in bodočnost.

To meščanstvo je zenačevalo svoje koristi s srbskim meščanstvom proti hrvatskemu in slovenskemu delovnemu ljudstvu ter s tem proti hrvatskemu in slovenskemu narodu, čigar velikansko večino predstavlja prav delovno ljudstvo. Na zunaj so to politiko opravičevali s puhlico o protidržavnosti svojih nasprotnikov, medtem ko je bilo njih ravnanje politično in takó tudi gospodarsko izkoriščanje države, ki je postala njih orodje po geslu: Država smo mi! Zato niso dopuščali gospodarskega in političnega uveljavljanja nikomur, posebno ne državnim nameščencem, ako niso bili njih somišljeniki; zato so zatirali tisk in zborovanja; zato so ponarejali volilne uspehe; zato so za strahovanje vzdrževali ali podpirali čisto fašistične organizacije — skratka: solzavo so pridigovali narodno slogo, a brezobzirno izvajali razredni boj v imenu države.

Takšno je bilo vladanje desnice, ki se od nje v miselnosti in delu bi-

stveno ni ločila izrazito fašistična struja kot njeno skrajno krilo.

Desnica je izgubila vladno krmilo po odločnem nastopu Mačkove opozicije pri lanskim volitvah. Potreben je bil prehod iz prejšnjega stanja v novo, kar bi moral biti namen Stojadinovićeve vlade, a ta se je ustalila kot redna delovna vlada „Jugoslovanske radikalne zajednice“. Stanje je takšno, da bi ga parlamentarno imenovali sredina, ki se pa nagiba politično in socialno bolj na desno kakor na levo.

Ta sredina stoji glede državne uredbe na isti podlagi kakor desnica. Načelo „samouprave v širokem obsegu“ jima je skupno geslo, ki naj bi se pri obeh oblikovalo tako, da njegovo „urejevanje ne dovede v nasprotje z državo, njenimi nameni in njenimi potrebami“. (Govor g. min. predsednika dr. Stojadinovića „o Slovincu“ z dne 2. junija 1936.) Zgo-

Naročajte „Slovensko zemljo“ ker s tem podprete naše gibanje

dovinsko, jezikovno in kulturno moramo namreč priznati tri narode, ki so si sorodni in zato sposobni, da sporazumno bivajo v skupni državni hiši vsak v svojem stanovanju, a ne,

da dvema vsili tretji enostransko državno voljo.

„Jugoslovanska radikalna zajednica“ dela demokratizacijo javnega življenja odvisno od

Brez žrtev ne bomo dosegli kar hočemo; zato požrtvovalno na delo za politično in gospodarsko svobodo slovenskega delovnega ljudstva

pomirjenja, da se ne bi zlorabljale državljanske in politične svoboščine; zakaj vedno in povsod se najdeta posamezniki ali skupina, ki pojmeta preko pozitivnega zakona. V takem primeru nosi pač vsakdo posledice svojega ravnanja.

Slovenska levica ni strnjena. Gibanje „Slovenske zemlje“ obsega v prvi vrsti kmete, kočarje, poljedelske delavce in obrtnike po kmetih. Obrtno-industrijsko delavstvo ima razne smeri, a skoraj vse se strinjajo v prepričanju, da potrebujemo politično-socialnega preloma s preteklostjo, ki jo vladajoča družba podaljšuje v sedanost in skuša zagotoviti tudi v bodočnosti.

Slovensko delavstvo se ne sme dati voditi od nekega neizpremenljivega nauka, ki bi veljal povsod in vedno, da namreč delavstva narodno vprašanje ne briga in da naj prepusti njegovo rešitev meščanstvu. Vidimo na lastnem zgledu, kako izkorišča to vprašanje meščanstvo sebi

Dr. Ivo Štampihar:

Slovenski kmet in delavec ter ustanovitev socialistične stranke

(Nadaljevanje.)

Zanimivo bi bilo zato, da preiščemo vzroke, zaradi katerih Jakšić ni bil dosleden in da storimo to s stališča razvoja družbe, ki predstavlja znanstveno ogrodje socializma. Takoj bi se namreč izkazalo, da si prilasča Jakšić za „socialiste“ gesla, ki se ne smejo sklicevati na razvoj. Če pogledamo n. pr. v preteklost, opazimo, da je bil dr. Korošec interniran zaradi svoje nevarnosti za „državno in narodno edinstvo“, danes pa je notranji minister vlade, ki se je v svoji izjavi izrekla tudi za „državno in narodno edinstvo“. Če so mogoči z istimi gesli taki skoki, kako hoče Jakšić to geslo uvrstiti med bitnosti „socializma“?

Ako so bila in so še bojna gesla „pripadnikov prejšnjega režima“ takakakršna našteva Jakšić, potem ni dostojno prilasčati si istih gesel. Koliko lepše je odgovoril na zahtevo senatorjev iz vrst JNS (naj pove svoje stališče nasproti „državnemu in narodnemu edinstvu“) dr. Korošec, ko je naštel kopico zakonskih predpisov, ki so jih izdale vlade navedene stranke in ki urejajo in vsebujejo ta gesla ter nalagajo vsakomur brez ozira na njegovo mišljenje, da se jim „pokorava“. To je bil vsaj jaseh odgovor, ki je političnim zaplečkarjem v senatu na dostojen način dopovedal, kolikšna je njihova denuncijantska vrlina.

Jakšić je trdil, da so socialisti bili in so še zmerom za napredno in unitaristično „jugoslovenstvo“. O tem stališču velja vse, kar sem povedal že prej. Dostavljam samo to, da si ne morem misliti, kako bi moglo biti unitaristično „jugoslovenstvo“ napredno razen, če vzamemo besedo napreden v tistem pomenu, v katerem ga razumemo pri slovenskih „narodnih naprednjakih“, ki so mirne duše nasprotovali splošni in enaki volilni pravici! Tudi ti naprednjaki pravijo danes: „Mi smo skratka za demokracijo!“ Njihova izpoved se — na škodo Jakšiću — popolnoma ujema z njegovo. Potem namreč, ko je Jakšić povedal, da je skratka za demokracijo, je tudi povedal, da je z drugo besedo zoper „plemenske in verske razdore“. Na vsak način bi bil moral pustiti „verske razdore“ izven razprave in to svoje stališče docela drugače določiti: n. pr., da

bi se bil izrekel za popolno neupoštevanje verske pripadnosti pri družbenem in političnem življenju.

Kar pa se tiče „plemenskih razdorov“, imajo ti svoje očete natanko v tistih vrstah, ki že sedemnajst let pripovedujejo, da so proti „plemenskim razdorom“. Ti razdori so se začeli, ko se je v ustih unitarističnih jugoslovanskih politikov pojem „pleme“ razširil od živalstva na narodnostne, kulturne in zgodovinske samobitnosti v Jugoslaviji; ko je žrebčarniški pojem postal označba za narodnosti pri nas. V to družbo spada po lastni Jakšićevi izpovedi sedaj tudi še jugoslovanska socialna demokracija, ki ne uvidi, da prav z geslom zoper „plemenske razdore“ sama ustvarja te razdore, a ne, da bi se borila, zavedajoč se pomembnosti narodnostnih vprašanj, za prirodne zahteve vseh narodov, posebej še slovenskega. Ali mora res senator iz

v prid. Danes je naš narodni položaj zelo težak ne le zunaj, ampak tudi znotraj državnih mej. Sila močnejšega odločuje, a tudi mi smo krivci. Samo zedinjeni in svobodni narodi — veliki in mali — morejo biti trdni stebri mednarodne skupnosti in s tem mednarodnega miru, ki je pogoj človeški omiki.

Poleg kmetov, obrtnikov in delavcev nastopajo tudi izobraženci in drugi stanoviti za izpremembo slovenskega narodno-političnega stanja. Z nekoliko besedami bi se

hotel dotakniti tako imenovanega „bojevnika“. Bila je napaka, da se je po razpustu „Zveze slovenskih bojevnikov“ dalo izrabljati za protiljudske namene, dokler ni prišlo do pravega spoznanja. „Bojevnika“ ne bi smelo delati vijugaste politike, ampak bi bila njegova dolžnost, da služi dosledno svojemu narodu v potrebi, a ne nasprotno, kakor so, žal, za svetovne vojne nekateri izmed njih služili italijanski politiki v škodo slovenstvu.

Levici pripada pri nas naloga, da se postavi strnjeno v „ZVEZI SLOVENSKEGA LJUDSTVA“.

Stane Lubienski:

Glavna napaka

Če hočemo v političnem življenju najti vse prave vzroke, ki so dovedli do kakega poloma, potem moramo hladno, preudarno in kritično premisliti ves položaj in pa tudi vsa razvojnja pot, da pridemo do pravih vzrokov nastalega zla.

Zato moramo tudi pri nas pogledati resnice v oči in predvsem dognati vzroke, ki so nas v današnje politično stanje privedli, potem šele lahko začnemo z zdravljenjem.

Če v naglici pregledamo svoje politično življenje od jeseni 1918. leta pa do danes, ugotovimo lahko naslednje: Že v svetem pismu beremo: „Perditio tua ex te, Izrael“, kar bi se po naše reklo: „Izrael, sam si kriv svojega poloma.“

Drugo dejstvo, ki ga noben resen človek ne more zanikati, je to, da za naše zedinjenje še nismo bili dozorili niti duhovno niti organizatorično. Medtem ko so namreč Srbi, Janci mislili na zedinjenje vseh Srbov, oziroma na razširitev stare Srbije, je velik del Slovencev, Hrvatov in prečanskih Srbov mislil samo na združitev avstro-ogrskih jugoslovanskih narodov; nekaj Hrvatov in Slovencev pa je bilo taki združitvi celo nasprotno.

Res je sicer, da so na Hrvaškem hrvatsko-srbska koalicija in v Bosni ter Dalmaciji razne skupine že več let pripravljale tla za tako združitev. Res je tudi, da je napredna slovenska mladina med vojno storila v tem pogledu marsikaj. Tudi bivša S. L. S. je z majniško deklaracijo pripravljala ljudstvo na to. Toda vse to še ni bila dovolj trdna podlaga. Bila je sicer to lepa misel in želja; a brez vsakega podrobnejšega načrta za bo-

meščanskih vrst in bivši ban iz Macedonije boljše povedati, kako so „integralisti“ razpihali narodnostni čut Slovencev in Hrvatov, kakor povedo to socialisti, ki stoje baže na stališču razvoja družbe? Ali moramo socialistom te vrste res naravnost povedati, kje so znali rešiti narodnostna vprašanja, še preden so se porodila?

Nesmiselno bi bilo tajiti, da so vstopili Slovenci prostovoljno v to državno skupnost zato, da bodo imeli vsaj za rešeni del Slovenije za vselej mir. In če je zgodovinska resnica taka, potem ni dvoma, da hočejo biti Slovenci vprav v Jugoslaviji — Slovenci tudi v političnem pomenu. Kakršen pa je vzrok rojstva kake države, samo tak sme biti tudi namen državne skupnosti. To je Masarykov stavek, ki ga je izrekel, ko se je odpovedal predsednikovanju. Ta stavek je sicer nedavno zlorabil unitarist Andrić v prilog unitaristom; toda s tem se zgodovina ne predrugači. Jugoslavija je nastala na

doče skupno življenje. Vse je bilo tako otročje zamišljeno, da se nam še danes zdi čudno.

Poglavitna napaka pa je bila v tem, da sami še nismo bili zadosti zreli za pravo res demokratično življenje.

Takrat, ko dva dni po sklenjenju pogodbi z dne 1. decembra 1918. leta prvi predlagani seznam skupne vlade ni bil potrjen, je bila prva priložnost, da dosežemo večje jamstvo ustavnosti in parlamentarizma. To sta priznala tudi pokojna Protić in Pašić.

Ta začetna napaka se kot rdeča nit vleče skozi vse kasnejše dogod-

Razlagajte znancem in prijateljem program

„SLOVENSKE ZEMLJE“

ke, pozna se pri vidovdanskim ustavi in pri vseh poznejših bojih za pravo ustavnost in resnični parlamentarizem. Tudi kmečko-demokratska koalicija ima svoje korenine pri tej prvi napaki, ki je postala še posebno očitna dne 20. junija 1928. leta, kar nam je prineslo 6. januar in vse, kar je njemu sledilo.

podlagi gesla: o samoodločbi narodov, torej tudi Slovencev; da bi ta vzrok mogel upravičiti unitarizem, pomeni tajiti resnico.

Nehati morajo torej s „plemenskim razdori“ vsi, ki hočejo med slovenskim delovnim ljudstvom zasejati pravo slovensko politiko. Postaviti se je treba na priznanje narodnostnih temeljev in povrniti k vzroku postanka Jugoslavije. Razvojno pa poteka izraz „pleme“ iz rasne, pasemske miselnosti, ki je posebnost fašizma in ne socializma. Dokler bo miselna osnova naših socialistov taka, kakršno je opisal Jakšić, nimajo nobenega upanja, da se zakoreninijo med slovenskim delovnim ljudstvom; zakaj njihova vodilna notranjepolitična smer sloni na predsodkih. Zaradi takih napačnih in neslovenskih smernic ostanejo osamljeni, nepriljubljeni in ljudstvu tuji, ki v njih ne bo nikdar videlo glasnikov in borcev slovenskih narodnih potreb in zahtev.

(Dalje prihodnjic)

Volitveni boj dne 5. maja lansko leto je šele prvi mogočni nastop najširših množic, da si približujejo nazaj državljanske svoboščine. Zato je na-

Mezdno gibanje stavbinskega delavstva

Stavbinski delavci so gotovo najslabše plačani izmed vseh delavskih strok. Posebno tisti, ki so zaposleni pri raznih delih, n. pr. pri regulaciji Ljubljane, so izročeni na milost in nemilost, ki v svojih licitacijah pritiska delavske mezde tako nizko, da delavec ne zasluži niti za svoj vsakdanji kruh, pri tem mora pa še trgati svojo obleko in obutev, da niti ne omenjamo, kako je z njegovim zdravjem. Zaslužki stavbinskega delavstva znašajo pri nas na uro od din 1,40 do 5. Statistika pa izkazuje, da je največ delavstva plačano komaj po din 2,40, oziroma znaša povprečni zaslužek na uro din 2,80 in zasluži torej delavec, ki dela po 10 ur na dan komaj 28 Din.

Ker je delo stavbinskega delavstva sezonsko in traja v najboljšem primeru od 4 do 6 mesecev na leto, je čisto razumljivo, da so delavci posegli po skrajnem sredstvu, da dosežejo, kar se v danih razmerah da doseči in so pričeli stavkati.

ša dolžnost, da ta boj nadaljujemo in da se delovno ljudstvo končno zave, da je edinole v njem pomoč.

Stavka ni omejena samo na Ljubljano, ampak stavkajo delavci tudi v Belgradu in po ostalih krajih države. Zanimivo je, kako poročajo naši meščanski časniki o tej stavki. Soglasni so namreč v tem, da mora vsaka stran malo popustiti. Mi pa pravimo: Delavec ne more prav nič popuščati, ker je že zadosti časa popuščal. Naloga delavstva, tako stavbinskega, kakor tudi ostalega, je ta, da se pogumno bojuje za dosego svojih človeških pravic, katerih prva je, da dobi vsak človek za pošteno delo tudi pošteno plačilo.

Zato pozdravljamo sedanje gibanje stavbinskih delavcev in smo prepričani, da stoji vsa poštena slovenska javnost za njimi. Dolžnost delavstva pa je, da se organizatorično še bolj zveže, ker le s skupnim odporom delavstvo doseže, kar mu po vseh bojih in človeških postavah pripada: človeka vredno življenje.

Zmaga levice v Franciji

Kakor smo že na kratko poročali v 9. številki svojega lista, je v Franciji, ki je bila doslej najbolj meščanska država, pri zadnjih volitvah zmaga skupina delovnega ljudstva in je tako imenovana „Ljudska fronta“ dobila v parlamentu dvetretjinsko večino.

Zmaga francoskega delovnega ljudstva nad kapitalističnim meščanstvom in fašizmom mora navdati z upanjem delovno ljudstvo vsega sveta. Nazadnjaštvo dviga v poslednjem času povsod svojo glavo in bega s ceninimi publicami ljudske množice. Da obdrži v svojih rokah oblast, ki mu prinaša velike koristi, porablja nasilje, preganja mirne državljane, ustvarja vedno nove mednarodne zapletljaje in vse to pod izgovorom, da se bojuje proti komunizmu, da je v nevarnosti nacija itd.

Zato je zmaga francoskega delovnega ljudstva tem bolj razveseljiva, ker nam kaže, da je ni na svetu sile, ki bi mogla streti organiziran odpor ljudskih množic.

Jedro „Ljudske fronte“ na Francoskem sestavljajo socialistična in radikalnosocialistična stranka in voditelj prve, Leon Blum, je sestavil

vlado, v kateri so zastopane skoraj vse združene stranke in skupine. „Ljudska fronta“ je prvi vidni uspeh njegovega prizadevanja in je bila ustanovljena ravno pred letom dni. Značilno za francoske socialiste je geslo, ki ga je 1920. leta postavil sedanji ministrski predsednik Leon Blum, da mora namreč socializem v vsaki deželi prehoditi svojo lastno pot, to se pravi, da mora rasti iz lastnih tal in razmer ter ne more slepo posnemati tujih vzorcev.

O delu te vlade je Leon Blum izjavil, da bodi to vlada dela, miru in kolektivne varnosti in da stori vse, kar more služiti splošnemu blagostanju in socialni pravici delovnega ljudstva. Socialistična stranka je na svojem kongresu dne 2. junija sprejela tudi resolucije, v katerih napoveduje odločen boj fašizmu, bančni in industrijski premoči te brezposelnosti. V javnem življenju uveljavi državljanske svoboščine, pospeši narodno gospodarstvo in skrajša vojaško službeno dobo. Končni namen „Ljudske fronte“ na Francoskem je ta, da ustvari nov in pravičen družbeni red v državi in ohrani mednarodni mir. P. K.

Domača politika

Spominski dan. Dne 11. t. m. so praznovali hrvatski kmetje spominski dan bratov Radićev, kakor je to odločilo njih vodstvo. Z bratom Radićem, Antonom in Stefanom, se je začel izbijati hrvatski kmet iz mrtvila in se uveljavljati v javnem življenju. Dotlej je nastopalo hrvatsko meščanstvo, ki se ni brigalo za kmeta in njegovo življenje. Brata Radića, ki sta sama izšla iz kmečkega ljudstva, sta po hudih bojih doma zmagala in Stefan je z mučeniško smrtjo potrdil svoje delo ter se za vedno vtisnil v spomin svojega ljudstva kot njegov učitelj in vodnik. Slava jima bodi tudi med Slovenci!

Sestdesettletnico rojstva g. dr. Vekoslava Kukovca so praznovali v Mariboru dne 10. t. m.

Spominjali so se slavljenca kot ustanovitelja in voditelja „Narodne stranke“ za Stajersko, ki je pred svetovno vojno izdajala „Narodni list“ in „Narodni dnevnik“.

kjer je branila in širila slovenstvo pred pohlepno Nemcev in nemških arjev.

Poudarjali so zaslugo, da je v Jugoslaviji kot minister za socialno politiko izvedel po vsej državi zavarovanje delavstva.

Izrekli so mu svojo zahvalnost, da je pri lanskim državnim volitvah organiziral in vodil slovensko opozicijo v mariborskem volilnem okrožju, ki je kljub vsemu nasilju prebila led za premišljeno uveljavljanje v boju s protiljudskimi vladavinami na osnovi sodelovanja s Hrvati in prečanskimi Srbi.

Priznanju Maribora se pridružuje tudi Ljubljana, ko spoštuje v jubileju tihga in resnega politika, ki ima notranjo moč v sebi, da se razvija k boljšemu spoznanju, ako je kdaj storil napačen korak; zakaj je tako najdemo pot k pravilni rešitvi slovenskega vprašanja. Naj bi ga vodilo vedno to spoznanje, da iz njega zajema tudi v bodoče delavnost in odpornost!

Gibanje slovenskih žena. V soboto, dne 6. t. m. in v nedeljo, dne 7. t. m. so v Ljubljani zborovale slovenske žene, ki so včlanjene v državni ženski zvezi. Ker priznavamo tudi mi brez pridržka zahteve žena po popolni politični in socialni enakopravnosti z moškimi, prinašamo kratko poročilo o njih zborovanju. V nedeljo so bila v okviru občnega zbora tri zanimiva predavanja, kjer se je med drugim obravnaval tudi načrt o enotnem občnem državljskem zakonu. Kakor je znano, je v tem načrtu sprejeto rodbinsko pravo skoraj neizpremenjeno iz starega, v Sloveniji še vedno veljavnega avstrijskega zakonika, ki je star že 120 let in ki nikakor ne ustreza več današnjim razmeram, ki so se od takrat precej izpremenile. Položaj žene v javnem in zasebnem življenju je bil takrat drugačen, kakor je danes, in zato je prav, da so slovenske žene proti temu načrtu, ki prav nič ne upošteva enakopravnosti žene pred zakonom in ne varuje zadostno koristi žene, otroka in družine sploh.

Kakor smo posneli iz tajniškega poročila, je v državni zvezi včlanjenih 20 ženskih organizacij, ki so bile v preteklem poslovnem letu zelo delavne. Obširno poročilo, katerega zaradi pomanjkanja prostora ne moremo podrobneje obravnavati, nam dokazuje, da naše Slovenke v delu zaboljšanje svojega položaja v javnem in zasebnem življenju prav nič ne zaostajajo za drugimi ženskimi društvi v državi. Ako samo omenimo kratko n. pr. njih pobudo, da se v krajih, kjer ni bolnic, ustanove porodnice za siromašne žene; da se v ljubljanskem Delavskem domu uredi brezplačno prenočišče za brezposelne žene; da se ustanovi žimska ogrevalnica za brezposelna dekleta; da se poselski red izpremeni v korist gospodinjstev pomočnic; da se odpravi monopolizacija in izenačevanje šolskih knjig in učil; potem smo povedali samo del tega, kar so v preteklem letu storile za napredek slovenske žene in slovenskega naroda.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo razpuščena. Minister za trgovino in industrijo je dne 2. t. m. razpusil Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Za komisarja je določen uradnik banske uprave dr. Logar Franc. Vzrokov, ki so bili za razpusit odločilni, ne vemo. Po zakonu je minister dolžan v roku 6 mesecev razpisati volitve za novo upravo razpuščene zbornice.

„Samouprava“, glasilo J. R. Z., ki izhaja v Belgradu, si je dne 27. t. m. privoščila g. Pucija, ki je na banovinski konferenci J. N. S. v Ljubljani napadel g. Vilderja, češ da je sedaj prijatelj dr. Mačka, medtem ko je pred leti podpisoval najhujše dekrete proti Hrvatim. Opozarja ga namreč, da je bil tudi sam že v zelo tesnih zvezah z g. Vilderjem in da mu danes najbrž zavida njegove ozke zveze z dr. Mačkom. Pripominja, da se je g. Pucelj „stalno ponujal vsem režimom in bil zaradi tega v vednih sporih z dr. Kramerjem, kateremu se je sedaj vdal na milost in nemilost.“

Podoba je, da poznajo v Belgradu bolje od nas naše „načelne politike“, ki se za ceno ministrskih položajev vdajajo vsakemu ne oziraje se na voljo ljudstva. „Samouprava“ bi storila prav, če bi nam predstavila še druge naše „načelne politike“, posebno tiste, ki so ji blizu.

Kdor je kriv, ta naj tudi plača! Kakor znano, so bili v dobi diktature konfinirani mnogi politiki po § 12. zakona o varstvu države. Sedaj je državni svet razsodil, da so bile te konfinacije zakonito nedopustne; zakaj po § 12. smejo odrediti konfinacije politično-upravne oblasti le na osnovi razsodbe rednega sodišča zaradi potepuštva, pijančevanja in podobnih pregreškov. „Jutro“ z dne 30. maja je poročalo, da dobe baje bivši konfiniranci znatne odškodnine.

To je prav. Vprašanje nastaja: Na čigav račun se izplačajo te odškodnine? Gotovo iz državne blagajne. In kdo je to zakrivil? Brezvestni, strankarsko zaslepljeni politiki, ki bi morali plačati stroške svojega nepostavnega ravnanja. Ne sme veljati izgovor, češ da razni senati državnega sveta niso vedno enako razsojali in da torej spor ni bil odločen. Sedaj je najvišje upravno sodišče končno razsodilo in ako hočemo preprečiti v bodoče takšne nepostavnosti, je treba krivce kaznovati, ker so zlorabili zakon. Edino na ta način obnovimo vero v zakonitost, a ne, da država plačuje odškodnine za nasilstva posameznikov.

Dogon živine je bil velik, mesarjev-kupcev pa malo. Pri nas se cene še ne morejo znatneje popraviti zaradi tega, ker v sosedni Hrvaški, v „Gorskem kotarju“, še ni popolnoma izvedena organizacija „Sloge“, a sejem je tam (v Bosiljevem) vedno drugi dan za našim. Kupci s tem računajo in pri nas ne kupujejo dosti, ker dobe drugi dan tam ceneje. Počasi se tudi to uredi. Hudo pa je, da je kmečka nezavednost in nesloga tako težko ozdravljiva, vse v lastno škodo kmeta samega.

Gospodarski vestnik

Zaupnikom in prijateljem „SLOGE“. Poročajte nam o gospodarskih razmerah v svojem kraju in stavljajte nam predloge, kako bi se v vašem kraju izboljšal trenutni položaj kmeta in delavca.

Agitirajte povsod za „SLOGO“. Kmet in delavec združena v svoji kmečko-delavski zadrugi, si šele sama ustvarita boljše življenjske pogoje.

Kadar pridete po opravkih v Ljubljano, oglasite se tudi v pisarni „SLOGE“, Trnovski pristan 14/1.

Agitirajte za „SLOVENSKO ZEMLJO“

Prepoved zaupnih sestankov „Sloge“. Za dne 7. t. m. napovedane zaupne sestanke „Sloge“ v metliškem okraju je oblast prepovedala.

Živinski sejem v Vinici. Dne 25. pr. m. so bile na sejm v Vinici dosežene naslednje cene: la voli in telice 4.50 Din za kg žive teže, ila voli 3.75 do 4 Din. Telet ni bilo.

Črnomeljski občinski zadr. odbori so izvolili za svojega okrajnega zaupnika svojega tovariša Franceta Špeharia.

Občni zbor „Kmetijske družbe“. Dne 3. t. m. je bil v Ljubljani, v Delavski zbornici občni zbor Kmetijske družbe, ki je pokazal, da delegatje z dosedanjim upravo niso popolnoma zadovoljni; kajti za razrešnico staremu odboru so glasovali 204 delegatje, a glasovanja se je vzdržalo in še pred zaključkom občnega zbora odšlo domov 43 delegatov. Na dosedanjim upravo je bilo naslovljenih tudi precej upravičenih očitkov, ki so pa pri prizadetih naletehi na gluha ušesa. Računski zaključek izkazuje okrog 200.000 din izgube, medtem ko je bil za 1934. leto izkazan čisti dobiček 12.611 din. „Jutro“ z dne 4. t. m. je v svojem poročilu previdno zamočalo to izgubo.

Okrajni zaupniki naj čimprej izberejo občinske zaupnike in nam sporoče njih imena. Opozarjamo, da morajo biti to poštene delavni in požrtvovalni možje. Kadar bo v posameznih občinah imela zadruga več udov, si zadrugarji sami izberejo svoje zaupnike.

Višje cene mleka

Večini slovenskih kmetov je mleko edini pridelek, ki daje reden dohodek. Toda tudi ta dohodek znižujejo razni prekupci in zakupniki mlekar, tako da se mlekarstvo kot posebna panoga kmetijstva več ne izplača. Kakšen pomen ima izboljšanje mlečnosti krav, če pa mora kmet prodati zadrugi ali zasebni mlekarni mleko po 75 par liter? Na drugi strani pa vidimo, da se prodaja mleko po 1.75 do 2 din liter. Res je, da so teh primernih cen deležni tudi okoliški kmetje; toda v veliki meri prekupčevalci mleka sami, ki plačujejo kmetu mleko po smešno nizki ceni. — To zlo je treba odpraviti. Znano je, da je mleko najboljša hrana, ki jo kmet proizvaja: zato naj kmečka družina sama, posebno pa otroci porabijo čim več mleka, Ostanek mleka pa je treba potem prodati dražje. Čas je, da sami določite cene svojim pridelkom! V nekaterih okrajih Hrvaške so kmetje toliko časa stankali, dokler prekupci mleka niso sprejeli njihovih pogojev. Po 20 dni niso prodali niti kaplje mleka.

Dne 17. maja t. l. je imela hrvaška gospodarska „Sloga“ v Zagrebu zborovanje, na katerem so sprejeli naslednje sklepe.

Najnižja cena mleka je 1.40 din za liter, postavljeno v Zagreb. V oddaljenejših krajih se od te cene odbijejo prevoznostroski, a najnižja cena je v vasi 1 din za liter. Te cene veljajo od 1. VI. t. l. dalje.

Mleko se ne plačuje več v blagu, temveč v gotovini.

Jože Slak:

Nova pota slovenskega zadrugištva

Kriza slovenskega zadrugištva je prav notranja njegova kriza, ni samo nasledek zamrzlih vlog. Politično zadrugištvo je treba nadomestiti z ljudskim zadrugištvom; treba je vaških zadrug, ki bodo imele osnovo v vasi kot celici kmečkega gospodarstva. Treba je delavskega konsumnega zadrugištva, ki bo temeljilo na tovarni kot na proizvodni edini. Treba je obrtniškega produktivnega zadrugištva, ki bo nudilo solidne izdelke kmetu in delavcu in izločilo vsaj v neki meri monopol kapitalistične proizvodnje. Kaj nam pomaga boj proti Bati s pobijanjem oken? Moramo ustvariti najožje sodelovanje med vsemi zadrugami delovnega ljudstva. „Mali ljudje skupaj“, to je edino prava politična podlaga, ker se krije z gospodarskimi potrebami malih ljudi. Vsak, kdor hoče danes vladati po starih načelih, prepada in kmečka vas ga zapušča. Socialni problemi vasi so tako pereči in mišljenje ljudi tako preobrazujoči, da ni mogoče ozdraviti starega zadrugištva s kakimi

Gospodarska „Sloga“ poziva vse kmečke mlekarske zadruge, da se združijo in osnujejo Osrednjo mlekarsko zadrugo v Zagrebu.

Gospodarska „Sloga“ pošilja ta sklep vsem zaupnikom, da skličejo v vsakem okraju okrajni sestanek zaupnikov gospodarske „Sloge“. Na tem sestanku se naj izbere mlekarski odbor za ves okraj, ki bo imel skrb za prodajo mleka in bo dajal navodila občinskim in krajevnim zaupnikom.

Občinski in krajevni zaupniki bodo sklicali vsak v svojem kraju sestanek kmetov, kjer jim bodo tolmačili te sklepe.

Da se vsi ti sklepi izvrše, naj se izvoli v vsaki vasi odbor, ki bo skrbel za cene mleka in se razgovarjal z mlekarji, ki kupujejo mleko v tistem kraju.

Gospodarski „Slogi“ naj se pošljejo seznanji okrajnih, občinskih in krajevnih zaupnikov, določenih za mlekarstvo.

Mlekarski odbori naj redno pošiljajo poročila o položaju.

Tako daleč je že glede cen mleka hrvaška gospodarska „Sloga“.

Tudi slovenski kmet mora priti do pravih mlečnih cen. Preden pa naša „Sloga“ napravi primerene sklepe, vabimo vse svoje zaupnike in prijatelje, da nam nemudoma sporoče, kakšne so razmere v tej zadevi v posameznih krajih in kaj naj se ukrene, da pridemo do pravih mlečnih cen.

mi posojili in krediti, ker je zadrugištvo notranje gnilo.

To moramo dobro vedeti. Zadrugištvo, ki si ga slovenski kmečki narod napravi za izboljšanje in razvoj svojih gospodarskih panog, se osnuje na vasi, ne od zgoraj navzdol kot kaka politična stranka, temveč iz vasi navzgor. Ne ustanavlja na vasi po treh hranilnic in še cel kup raznih zadrug, temveč ustanovi eno samo zadrugo za zadovoljitev vseh gospodarskih in tudi kulturnih potreb vasi.

Razvijamo se že v to smer. Politikantska duhovna in posvetna gospoda v zadrugah je prav boleče dokazala, da prav nič ne razume kmečkih potreb in da ji prav za prav za to niti ne gre, da so ji politične koristi prvo. Zato kmet vidi, da mora sam voditi zadrugo, pa bo komandirala vas, ne mesto. Novo zadrugištvo mora voditi kmet, delavec in obrtnik sam. Nismo sovražniki šolanih ljudi; toda videli smo, kam nas je privela gospoda.

Delajmo z lastno močjo!

Nekaj podatkov

posnetih iz lista „Slovenije“.

V prvih 16. letih naše državne samostojnosti je Slovenija plačala v skupno državno blagajno okoli 25 milijard dinarjev, a od države je v istem času prejela okoli 10 milijard.

Kje je ostalo 15 milijard?

Iz Slovenije je šlo v belgrajske državne denarne zavode za različna investicijska posojila in za nakupe državnih vrednostnih papirjev 750 milijonov dinarjev. Od tega denarja je bilo vrnjeno našemu denarnemu trgu okoli 250 milijonov, a 500 milijonov je romalo ne vemo kam.

V Ljubljani nima vseučilišče niti enega državnega poslopja, v Belgradu pa je sezidala država samo v povojnih letih vseučilišče

za 150 milijonov poslopij.

Država je od 1926. do 1933. leta investirala v zgradbo državnih poslopij dve in pol milijardi dinarjev. Na Slovenijo je odpadlo od te vsote le 60 milijonov, medtem ko bi morala po svojem davčnem doprinosu dobiti okoli 400 milijonov.

Ljubljanske železniško ravnateljstvo ima letnih dohodkov okoli 450 milijonov dinarjev. Toda v kakšnem stanju so naše železnice?

Slovenski davkoplačevalec je plačeval v letih 1932 do 1934 eno tretjino neposrednih davkov več kot ostali davkoplačevalci.

Belgrajsko pristanišče bo veljalo 110 milijonov dinarjev. Kdaj zvežejo Slovenijo z morjem?

Junija meseca v 1935. letu je znašal zaostanek na državnem hišnem davku in dokladah v Belgradu 300 milijonov dinarjev, medtem ko je znašal v vsej Sloveniji davčni zaostanek na vseh državnih davkih brez doklad le

50 milijonov dinarjev.

Plačujte v redu naročnino!

Dr. Ld.:

Važni problemi v državnem gospodarstvu

(Nadaljevanje.)

III. Naša trgovska bilanca

Upravitelji našega narodnega gospodarstva so se zmerom hvalili in nam dokazovali, da je naša trgovska bilanca aktivna, kar pomeni, da prodamo v tuje države več kakor pa od njih kupujemo. Ta samohvala je bila čisto nepotrebna, ker vemo vsi, da je naše mednarodno kupčevanje urejeno s kliringom, kar pomeni, da kupujemo iz roke v roke, blago za blago. Kolikor prodajo oni nam, toliko lahko prodamo mi njim in zato ne more biti izgube, oziroma več uvoza kot izvoza. Toda trgovanje s kliringom ima tudi svoje senčne strani, zlasti za tistega, ki je gospodarsko šibkejši, in to smo vedno mi. Trgovina s kliringom je nekaj takega, kakor če kmetica prinese trgovcu jajca, ki jih zamenja za sol. Trгоvec je v tem primeru močnejši od kmetice, ker lažje izbira in čaka in kmetica mora dati za ceno, katero določi trгоvec.

Dobro je, da pogledamo te senčne strani klirinške trgovine malo bolj natančno. Ako hočemo kaj prodati drugim državam, potem moramo po načelu „kliringa“ tudi od te države toliko kupiti, kolikor nameravamo prodati. Zato moramo večkrat jemati tudi tako blago, ki ni ravno nujno potrebno ali pa blago, ki je zaradi take zamenjave mnogo dražje in slabše in katero bi iz drugih držav dobili mnogo ceneje. Tako se večkrat zgodi, da prodamo svoje pridelke in izdelke tujim državam za slepo ceno. Tam naše blago nekoliko predelajo, oziroma sortirajo in prodajo tretji državi za mnogo večjo ceno in tako na naš račun zaslužijo velike vsote. Ni nam seveda treba omenjati še tistih sitnosti, zamud in stroškov, ki jih imajo trgovci, preden dobijo dovoljenje za izvoz in ko morajo mesece in mesece čakati na svoj denar.

Kliring je torej dvorezen nož, s katerim bi radi prisilili tuje države, da kupujejo naše blago, a smo tudi mi prisiljeni, da zamenjujemo z njimi, kar nam pač ponudijo. Večkrat se pri nas poudarja, da smo bogata država, ki ima vsega v izobilju in da moramo prisiliti sosede, da od nas kupujejo. Razumeli bomo, da je to pretirano, ker smo v resnici revna država in pri sedanjem položaju naš kmet in delavec, ki sta poglavitna proizvajalca, ne moreta na svojih ramah nositi vsega bremena našega narodnega gospodarstva.

Zato je potrebno, da pogledamo, kaj proizvajamo in kaj moremo izvažati.

Nekoč sem poslušal predavanje ministra g. Vojislava Djordjevića. Objavljeno je bilo, da bo govoril o kmečkem vprašanju; v resnici pa je govoril le o tem, kako naj bi se povzela cena pšenici, kakor da bi bilo s tem rešeno že vse kmečko vprašanje. Povedal je in s številkami dokazal, da imamo ob dobri letini približno 10% pridelka za izvoz; če je letina malo slabša, imamo komaj za svoje potrebe in če je letina slaba, moramo celo uvažati. Njegove ugotovitve so bile gotovo resnične; toda po vsem tem lahko rečemo, da pšenica pri nas ni tako pomembna, saj je v naši državi ena tretjina prebivalstva skoraj vedno lačna. Če bi se namreč hrana primerno razdelila in če bi tisti, ki jedo večinoma mesno hrano, jedli več močnatih jedi, bi imeli pšenico za izvoz le

tedaj, kadar je letina izredno dobra. Izvoz žita je moral namreč pokrivati vse stroške uvoza.

Glavni predmeti za izvoz so pri nas les in živina. Kot se vidi, gospodarimo pri nas z lesom tako, da bo lesno gospodarstvo v doglednem času uničeno. Srbija in Macedonija sta brez gozdov, Vojvodina je žitnica, v Slavoniji so pa hrastovi in drugi gozdovi skoraj čisto opustošeni. Kako se je gospodarilo in kdo je imel od takega gospodarstva korist, dokazujejo za Slavonijo Našice in za Bosno Krivaja. Obstoječi gozdovi v Sloveniji pa ne morejo vzdrževati narodnega gospodarstva vse države. Danes sta les in živina glavna vira narodnega gospodarstva, vendar prešibka, da bi z njima mogli plačevati vse stroške uvoza.

Pridelamo tudi mnogo vina, toda zanj nimamo izvoznega trga. Morda bi s pametno gospodarsko politiko izvoz vina lahko nekoliko povečali, ali preveč ne smemo upati na to. Ostanjejo nam torej za izvoz le še tako imenovani mali predmeti, kakor jajca, sadje itd.; toda vse to je še premalo za plačilo velikih obveznosti, ki jih imamo v tujini in za velike potrebe uvoza iz drugih držav.

Naša trgovinska bilanca se umetno vzdržuje, da je aktivna in to največkrat s sredstvi, ki slabe našo gospodarsko moč.

Kot primer naj navedemo tako imenovani žitni monopol, čigar duhovni oče je g. minister Djordjević. Ustanovilo se je privilegirano društvo „Prizad“, ki si je dalo nalogo, da na umetni način drži na večji višini ceno pšenici pri nas, kakor je cena na svetovnem trgu. Toda v gospodarskih zadevah je vsako privilegiranje škodljivo, ker na koncu koncev mora vendar nekdo plačati te privilegije in le malo ljudi ima od njih kakšno korist. Država je „Prizad“ precej podprla, da je mogel od kmetov kupovati pšenico dražje kot je bila cena na svetovnem trgu, izvažal jo je pa v tujino po istih cenah, ki so bile na svetovnem trgu. To izgubo je morala seveda plačati država in korist od tega je imel samo tisti kmet, ki je pridelal več pšenice, kakor je je potreboval za dom. Toda država, to se pravi vse ljudstvo, je moralo tej privilegirani izvozni družbi plačati razloček v cenah. Kdor pa ni imel žita za prodaj, ta je imel trojno škodo. Moral je dražje plačevati kruh, moral je posredno ali neposredno plačevati za izgubo pri „Prizadu“ in pa še vzdrževati ves veliki „Prizadov“ upravni aparat, to je uradništvo in druge za upravo zvezane stroške. Tako približno je bilo to gospodarstvo in Vojvodina, ki je imela od „Prizada“ največjo korist, je danes gospodarsko čisto uničena.

Dosedanji način izvozne politike torej nikakor ne more biti trajen. Zruši se sam od sebe, ker pomoč more priti le od spodaj in sicer tako, da se naša proizvodnja poveča ter da bosta naš kmet in delavec proizvajala toliko in take stvari, ki jih bomo lahko tudi izvažali. Na drugi strani se mora uvoz k nam zmanjšati vsaj za toliko, da bo naš izvoz pokrival vse naše plačilne obveznosti v tujini. Za vse to pa je potrebna močna in trajna organizacija kmeta in delavca, ker z eno samo uredbo se narodno gospodarstvo ne da popraviti. (Dalje prihodnjič.)

Pucelj spoznal, da je v manjšini, do glasovanja sploh ni prišlo in tako tudi prva točka dnevnega reda ni bila rešena. Razgovor je bil oster in so si gospodje generali kar povprek drug drugemu marsikaj očitali, kar nas je nadvse zanimalo.

Dva dni po tem sestanku pa smo brali v dnevnih listih, da je g. Pucelj vendarle vstopil v J. N. S. in s tem vsej javnosti pokazal, kako je demokratičen in koliko je

zanj odločilna volja ljudstva. Napravil je isto, kar je že storil, ko je postal prvič minister. Takrat je svojim somišljenikom dejal: „Ako ste vsi proti temu, jaz grem v vlado.“

Radoveden sem, ali bodo tisti, ki so bili na sestanku navzoči, ostali dosledni ali bodo zopet pohlevno potrpeživi in šli za svojim „voditeljem“?

Opozicionalec.

Iz Bele Krajine

Pri nas komaj čakamo vsake nove številke svojega priljubljenega lista. Posebno pazljivo preberemo vse dopise, ki prihajajo iz raznih strani naše slovenske domovine. Boli nas, ko vidimo, da je povsod revščina, pomanjkanje in obup. Še prav posebno pa nam je hudo, da je v to revščino zabredel tudi kmečki stan, ki je vendar najštevilnejši in bi si z močno organizacijo prav lahko zboljšal svoj revni položaj. Vedno bolj spoznavamo, da smo današnje stiske sami krivi, ker je v nas premalo stanovske zavednosti in sloge, ker smo politično še precej zaostali in zaupamo vsakemu, ki pride k nam z lepimi obljubami, ne da bi se zanesli sami nase. Le tako se je moglo zgoditi, da dela razna politična gospoda z nami tako, kakor je njej v korist in nam v škodo. To vidimo danes prav povsod; zakaj resnica je, da mora kmet nositi vsa bremena, ima pa od vseh svojih žrtev najmanj koristi, največkrat celo veliko škodo. In če smo danes raztrgani, bosi in lačni, je to v pretežni meri naša krivda, ker nismo znali dejansko sodelovati pri upravljanju države, ampak smo samo ponižno kimali in se tolažili s tem, da mora že vse prav biti tako kakor je.

Iz Notranjih goric v ljubljanski okolici

Letošnja pomlad je nam kmetom obetala vsega najboljšega. Pričakovali smo, da bo pridelek dober in smo šli z veseljem na delo. Toda vreme se je nenadoma spreobrnilo in sedaj dežuje skoraj vsak dan in to že ves mesec. Seno nam gnije po travnikih in plevel raste po njivah tako bujno, da ne vemo, kako in kdaj ga iztrebimo. Upamo, da se vreme le zboljša, da pridejo tudi še solnčni dnevi, sicer smo uničeni.

Kakor smo v skrbeh za svoje kmečko gospodarstvo, enako naš skrbi tudi naše državno gospodarstvo, ki mu je v svojo škodo slovenski kmet posvečal od sedaj premalo brige in zato smo tudi prišli tako daleč, da smo vsi tako rekoč pred polomom. Pri kmečkem gospodarstvu smo odvisni od vremena in svoje pridnosti in če je letina slaba, si ne delamo preveč očitkov, ker pač še nismo gospodarji naravnih sil, ki nas včasih tepejo. Toda v državnem gospodarstvu je stvar drugačna; tukaj se ne smemo samo izgovarjati na razne JNS in JRZ. Potrkati se moramo na svoje prsi in moško priznati: Sami smo krivi.

Star slčevski pregovor pravi: „Pomagaj si sam in Bog ti pomore“. Ko bi se kmet in delavec zavedala, da sta najmočnejša stanova v državi in da vse od dela njunih rok živi, potem bi bilo drugače in ne bi nam bila taka sila. Ako kmeta prizadene kaka vremenska nezgoda, zaradi tega še ne obupa popolnoma, ampak dela in se muči naprej v zaupanju, da nekaj vendar še pridela. Kmet nikoli ne vrže svojega orodja iz rok in vedno iznova poskuša, kako preživi sebe in družino. Kako pa je z državnim gospodarstvom? Ko vidimo sedaj, da je vse na beraški palici, pa pravijo kmetje: Kaj nas briga vse skupaj, saj tako nič ne pomagala. To je čisto zgrešena miselnost in če bi pri svojem zasebnem gospodarstvu tako govorili in delali, bi morali vsi od lakote poginiti.

Naš kmet se mora vendar že navaditi na to, da se bo tudi za državno gospodarstvo

Pri nas je marsikdo imel v hranilnici kak težko prislužen stotak, ki ga je hranil za slabše čase, za popravilo svoje hiše, za nakup potrebnega orodja ali živine. Marsikdo je leta in leta delal v tujini in si ta denar naravnost pristradal, da mu bo vsaj na stara leta malo boljše. In kaj je naša gospoda napravila s tem težko prisluženim denarjem? Ne vemo, kam ga je dala; vemo pa, da ne moremo dobiti iz hranilnice niti toliko, da bi si kupili petdeset kil koruze in si pomagali iz najhujše stiske.

Vse to nas mora vendar kdaj strezniti, da se zavemo svojih človeških in tudi svojih državljanskih pravic. Naša dolžnost je, da se oklenemo svojega kmečko-delavskega gibanja, da podpremo svoj list, ki se neustrašeno poteguje za koristi kmečkega in delavskega stanu in da nabiramo novih naročnikov, da bo list lahko v redu izhajal. Naj se nihče ne izgovarja na stisko. Kadar je stiska največja, mora tudi naša požrtvovalnost biti velika. Ne pričakujemo pomoči od zgoraj, saj je že stoletja zastoj čakamo. Tudi naša pokvarjena politična gospoda nam ne pomore. Pomoč je v nas samih; zato na delo vsi, ki ste spoznali, da sloga jači, a nesloga tlači. J. M.

bolj zanimal in prijel tudi te valetje v svoje lastne roke. Zato hodi napačno pot vsak, ki se za politiko in politična vprašanja ne briga, ker politika je tista, ki nam ustvarja zakone. In če hočemo, da bodo zakoni pri nas koristni za kmečki stan, se moramo tudi za politiko bolj brigati. To velja tako za kmeta kakor tudi za delavca. In če so do danes naši zastopniki v raznih javnih zastopih delali tako, kakor se je njim zljubilo in če celo kmečki zastopniki niso vodili kmečke politike in delavski delavske, smo tega sami krivi, ker jih nismo nadzorovali in pravi čas odstranili.

Dokler so politične razmere pri nas take, da nam je dejansko in svobodno sodelovanje pri upravi državnega gospodarstva čisto onemogočeno, se moramo vsaj pobrigati za to, za kar se lahko.

Tudi če nam Bog da dobro letino, imamo mi kmetje kaj malo od nje. Vsak, kdor od nas česa kupuje, nas odira in izročni smo na milost in nemilost različnih izkoriščevalcev. Od zadnje jajčarice, ki pobira po vaseh jajca, preko živinskih prekupev in do mestnih občinskih uprav, vse nas izkorišča in hoče na račun naših žuljev živeti. Temu moramo napraviti konec. Hrvatski zgled nas mora prepričati, da to lahko dosežemo.

Imamo svojo slovensko kmečko in delavsko zadrugo „Sloga“, ki hoče dosledno in pogumno delati za zboljšanje življenjskih razmer kmečkega in delavskega stanu. Naša dolžnost je, da se je prav vsi oklenemo, ker edino v slogi je naša rešitev. Naša „Sloga“ je čisto v kmečkih rokah in tukaj ima slovenski kmet najlepšo priložnost, da pokaže vsemu svetu, da razume pomen skupnega odpora proti vsem izkoriščevalcem in vzajemne pomoči v vsakdanjih stiskah življenja. Zavedajmo se, da nas ne reši noben čudež, ampak da si tudi gospodarsko pomagamo lahko edinole sami. K. J.

Kako je g. Pucelj demokratičen

(Dopis iz ljubljanske okolice)

V petek, dne 22. maja dopoldne je bil v Ljubljani v restavraciji Miklič sestanek konzorcija Kmetijskega lista. Sestanka se je udeležilo 26 oseb. Dnevni red sestanka je bila predvsem razprava o tem, ali naj se skupina pridruži J. N. S. ali ne. Ostale točke

dnevnega reda sploh niso prišle na vrsto, ker je razprava o prvi točki trajala skoraj štiri ure. G. Pucelj je na dolgo in široko dokazoval, kako potrebno je, da se pridružijo J. N. S. Tri četrtine udeležencev sestanka je bilo proti predlaganemu vstopu. Ker je g.